

Проблеми та перспективи розвитку хореографічного мистецтва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (під ред. В.В. Чуби). – Херсон: МПП «Издательство «ІТ», 2014. – С. 73-76

І. Михальчук

СУЧАСНА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА ЯК ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Освіта традиційно розуміється як процес навчання і виховання людини відповідно до уявлень конкретного суспільства щодо духовних і моральних цінностей. Оскільки важливим виразником таких уявлень завжди було мистецтво, його роль в освіті та розвитку молодого покоління важко переоцінити. Сучасна хореографічна освіта покликана розвивати в особистості кращі людські якості, вона може стати джерелом пізнання та досягнення кращих надбань людства. Однак не можна не звернути уваги на той факт, що за багаторічний період розвитку художньо-педагогічної науки так і не відбулося глибокого включення танцювального мистецтва в педагогічний процес загальноосвітніх навчальних закладів. Адже мистецтво, базуючись на єдиних загально дидактичних принципах побудови уроку, виконує однакові, порівняно, скажімо, з історією, географією чи літературою, розвивально-виховні функції.

Особливості змісту художньо-естетичної освіти забезпечують кожній людині не тільки розуміння краси, вміння “спілкуватися” з мистецтвом, а й створюють умови розвитку власних здібностей.

Так у педагогічній науці питання змісту мистецької освіти вивчалось педагогами Я.С.Бродським, В.І.Кузенко,

О.К.Корсаковою, С.Ю.Трубачевою. Особливості змісту художньо-естетичної освіти та характерні риси її впровадження у традиційній школі та новітніх навчальних закладів вивчали О.Альохіна, О.Комаровська, Л.Масол, Л.Піскун, Г.Черушева.

На перший план у сучасних визначеннях освіти висувається така її функція, як соціалізація особистості – забезпечення входження індивіда в суспільство, інтеріоризація суспільного досвіду в спільній діяльності й спілкуванні, внаслідок чого формується його соціальний статус та позиція, самосвідомість, відповідальність, ставлення до світу.[6]

Соціалізація – процес двобічний. З одного боку, індивід засвоює соціальний досвід, цінності, норми, установки, властиві суспільству і соціальним групам, до яких він належить. А з другого – в процесі соціалізації він активно входить у систему соціальних зв'язків і набуває соціального досвіду.

Соціалізація протікає під впливом великої кількості обставин, які умовно можна звести до трьох груп – це макрофактори (суспільство, держава, планета, світ і навіть космос), мезофактори (етнокультурні умови і тип поселення, в яких живе і розвивається людина), мікрофактори (сім'я, дитячий садок, школа, позашкільні виховні установи, релігійні організації, товариство ровесників, засоби масової комунікації та інші інститути виховання). Вони в різній мірі безпосередньо впливають на кожну конкретну людину, динамічне змінюються в умовах НТР самі.

Взаємозв'язані з функцією соціалізації та залежні від неї такі функції сучасної хореографічної освіти, як людиностворююча (або гуманістична), що передбачає збереження й відтворення екології людини, її тілесного і духовного здоров'я, особистої свободи, захист основних психічних потреб, створення умов для розвитку і самореалізації; культуротворча – забезпечення збереження й

передачі, відтворення і розвитку культури, сприяння національній і людській ідентифікації, що визначається та зумовлюється тими особистісними і кваліфікаційними якостями людини, які мають бути сформовані в результаті здійснення діяльності із засвоєння необхідної інформації, набуття певних умінь та навичок.

Розвиток систем відкритого освітянського простору і здійснення нової концепції хореографічної освіти мають найяскравішу гуманістичну спрямованість, бо своїм головним завданням визначають створенням системи безперервної хореографічної освіти. Безперервна освіта означає відкрите й доступне високоякісне навчання протягом усього життя людини і має на меті надати кожній людині найширший вибір шляхів і методів, зокрема нові інформаційні технології, з тим, щоб сприяти і диверсифікації освітніх послуг, і освіті та навчанню “без кордонів”. [3]

І хоча, безперервність освіти для нашої держави означає також забезпечення можливостей доведення культурно-освітнього рівня особистості до рівня суспільних потреб, що завжди оновлюються, ми маємо визначити, що за питання безперервності хореографічної освіти є відносно новим для сучасних досліджень. Слід визначити, що безперервність хореографічної освіти традиційно розглядається як умова розвитку певних здібностей, а відповідно не є загально освітянською проблемою. Саме тому в педагогічній практиці справою хореографічної освіти опікуються тільки спеціальні навчальні заклади.

Суспільство на сучасному етапі свого розвитку вимагає від хореографічної освіти забезпечення максимального розвитку природних здібностей, формування загальнолюдських цінностей особистості людини. [4]

Найкращі умови, особливо у сфері мистецької діяльності, можуть забезпечити навчальні заклади підвищеного типу мистецького спрямування. Саме в цих закладах є можливість залучати дітей з особливими здібностями до активної навчальної та творчої діяльності вже з ранніх літ. Поступове входження у мистецький простір, наявність можливостей реалізовувати принципи полі-художнього виховання та освіти, створена художньо-естетичного мікро- та мезо-середовища, наявність необхідної матеріальної бази, професійне керівництво навчально-виховною діяльністю учням отримати рівень підготовки необхідний для подальшого професійно-мистецького зростання, набуття навичок професійної мистецької діяльності та реалізує потребу у безперервній освіті. Це впливає не тільки на якість мистецької освіти, а й забезпечує перспективність у збереженні та розбудові мистецьких традицій та професійному і аматорському рівні.

Складовою частиною безперервності є наступність. Наступність – це процес розвитку учня шляхом усвідомлення ним взаємодії старих і нових знань, старого і нового досвіду. З підвищенням розумової і фізичної підготовки збільшується можливість спиратися у навчанні і вихованні на той досвід, який вже є, і збагачувати його. у все більших масштабах.

Навчання з використанням наступності виховує дієвість, активність знань, вмінь, можливість використати їх при вирішенні практичних і теоретичних задач.

Слід зазначити, що врахування універсальності та елітності новітніх навчальних закладів, розрахунок щодо навчання дітей з певним рівнем розвитку, можливість за рахунок темпів засвоєння базових знань створювати умови для глибокої, ґрунтовної підготовки за окремими напрямками, зокрема мистецькими,

призвели до того, що навчальні заклади хореографічного спрямування сьогодні у більшості представлені ліцеями. Крім того, структура цих закладів дозволяє розпочинати профільну підготовку з раннього віку, який є найбільш сенситивним для вияву креативності, дозволяє розвивати природні здібності саме у тому віці, коли не тільки формуються усвідомлені інтереси дитини, а й відбувається активний розвиток всіх психофізичних та соціальних процесів.[5]

В теперішній час суспільство хвилює такі проблеми, як падіння моралі, зниження творчого потенціалу, втрата соціально-ціннісних орієнтирів, відновлення духовної культури можливе шляхом цілеспрямованого культурно-естетичного розвитку і художнього виховання особистості. Освітній заклад може успішно впоратись з цією задачею, якщо він стане центром цілісної системи, в якій присутнє комплексне заохочення учнів до мистецтва. Основою такої системи повинна бути координація занять предметами художньо-естетичного напрямку як обов'язкових, так і додаткових.[1]

Важливим наслідком безперервності мистецької освіти має стати те, що тривалість, системність та систематичність професійної підготовки забезпечує не тільки технічний рівень виконавської майстерності, але й розвиває креативні процеси, створює умови для всебічного осмислення твору мистецтва, вивчення його оригінальних форм, їхній аналіз на основі провідних законів мистецтвознавства, розуміння синкретичності мистецтв, глибоке вивчення суміжних процесів.

Таким чином маємо зазначити, що реалізація безперервності хореографічної освіти стає важливим чинником не тільки постійного розвитку особистості та її творчих здібностей, а й створює умови збереження та вдосконалення мистецьких традицій,

забезпечує можливість розвитку та професійного становлення митців, реалізує основні ідеї розбудови національного мистецтва. Особливо цей процес є ефективним у хореографічному мистецтві, де специфіка передачі і збереження твору пов'язане, у першу чергу, з виконавською майстерністю, коли саме живий рух, точність хореографічної лексики, музично-драматична єдність впливають на якість сприйняття хореографічного твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Альохіна О. Потужна аура культури про Таврійський лицей мистецтв м.Херсон. // Рідна шк. – 1997. - № 9 С.73-76.
2. Бродський Я.С. Павлов О.Л. Функції стандартів освіти, їх структура і зміст // Пед. і психологія. – 1999 - № 4. – С.40-47
3. Іванов С.Р. і інш. Парадигма неперервної гуманітарної освіти, методичні аспекти становлення у вищій школі // Гум. науки. – 2003. - № 1. – С.8-14
4. Концепція безперервної екологічної освіти в Україні: Проект // інф. зб. М-ва освіти України, 1995, № 8, 1-32.
5. Пінчук Т. Універсальність і елітність лицейської освіти. // Шлях освіти. – 1998. - № 1. – С.30-32.
6. Трубачева С. Корсакова О. Зміст шкільної освіти як основа забезпечення соціалізації особистості // Шлях освіти. – 2002. – “ 2. – С.6-9.
7. Черушева Г.Б. та ін. Новий час – нова школа / Концепція та проект Положення школи нового типу “Середній загальноосвітній навчально-виховний комплекс мистецтв та прикладних ремесел”. // Практична психологія та соціальна робота. – 1998. - № 1. – С.16-18.